

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV

Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Comitet de redacție.

Atelierele tipografiei „Astra” TE. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA

1838

GHLBARITIU ȘI SFÎNȚIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.

B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 300 Autorități și Societății lei 60
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 88

Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

Sâmbătă 20 Noemvrie 1943

Anul 106

Noemvrie 1918

Stegarul Ion Arion

de V. Branisce

In trenul care ducea delegații neamului nostru spre marea adunare dela Alba-Iulia a căzut, în gara Teiuș, răpus de un glonte dușman, stegarul Ion Arion din Agrișul Ierit. Moartea l-a găsit la doi pași de Alba-Iulia, aproape nu numai de ținta unei mistuni, pe care l-o încredinșase cu onoare satul lui, dar aproape și de ținta unor strădanii multiseculare ale neamului.

Când degetele lui înțepenite au lăsat să-l cadă din mână steagul tricolor, ce avea să se transforme pentru el în înfoltu, noi am crezut că fărânel Ion Arion este cel din urmă mort al nostru pentru cauza năpăstuitel Transilvanii. Așa am crezut atunci.

Cu gândul acesta am primit cu resemnare ultima jertfă pe care credeam că ne-o cere un destin neînduplecat, ce ne-a hărăzit ceasuri de biruință și veacuri de împilare. Iar numele lui Ion Arion l-am așezat cu cinste în Panteonul neamului, alături de toți cei jertfiți pentru nație, limbă și lege.

Așa am crezut atunci, și așa se cădea să rămână în veac!

Dacă credința noastră de acum douăzeci și cinci de ani ar fi rămas aievea, noi am fi putut să ne apropiem cu inima senină de mormântul lui, și într-o rugă am fi cuprins toată recunoștința împlinirii viziunilor noastre.

Astăzi însă comemorarea sfertului de secol dela Untre ne găsește pământul frânt, frații în robie. Până la mormântul lui Ion Arion avem de străbătut un drum anevotos. Jertfa lui a fost urmată de alte jertfe, numele lui a fost troienit de un lung și dureros pomelnic. Și dorurile noastre stau tot neîmplinite!

De pe valea Izei, din munții Tibleșului și al Rodnei, până la unda spumoasă a Oltului cad la datorie în fiecare ceas alți și alți stegari. Huedin, Trăsnea, Ip sunt nume ce s'au înscris cu litere de foc în conștiințele noastre.

Așa se face că ne găsim în zi de praznic cu suflete cernite, cu amărăciuni nepotolite, cu frați pierduți în noapte.

Un singur lucru n'au putut să ne fure cel ce pe nedrept ne-au luat ce era al nostru. N'au putut să ne fure credința în izbânda revendicărilor românești.

Această ne-a rămas neatinsă. Ea ne luminează pașii, ea ne întărește gândul.

Credința în imanența împlinirii gândurilor noastre ne leagă de toți înaintașii, căzuți și jertfiți pentru idealul național. Ea ne călăuzește strădania și fapta. Ea ne face să socotim ca un har divin soarta ce l-a fost menită stegarului Ion Arion: să cadă la porțile Alba-Iuliei în noaptea Invierii Neamului.

Fă-ți cruce, rumâne!..

de
Ion Colan

Multă vreme am crezut că, din motive de pedagogie națională, pentru exaltarea sentimentului patriotice, autorii de manuale didactice exagerează frumusețile și bogățiile țării lor.

Cum o parte din studii le-am făcut și sub regimul maghiar, în care era vorba despre „scumpa noastră patrie” cum alta Dumnezeu nu mai făcuse și care se încăpățâna să ne prefindă a-i spune „scumpă”, deși ne era acru sufletul de ea, în mod logic am ajuns cu vremea la un fel de scepticism amar în fața acestor fel de aserțiuni, suspectând până și pe autorii de manuale didactice ai țării mele.

Țară frumoasă?

Dar pentru care cetățean din lumea asta există o țară mai frumoasă decât aceea în care s'a născut?

Tânjeam în nemărginita întindere rusească după munții noștri, plângea inima în noi după un pârâiaș cu apă rece; și totuși, Gogol a exclamat: „Fire-ați ale dracului câmpii, că frumoase mai sunteți!”

Așa dar, în privința frumuseții, declarațiile nu pot fi decât subiective. Nu-mi dau țara pe toate Canaanurile din lume, pentru un motiv ce trăiește în mine organic.

Și în privința bogățiilor mi-am închipuit că procedeul este la fel. Numai că aici m'am înșelat groaznic și s'au înșelat și autorii de manuale ai țării mele când n'au insistat mai mult asupra lor.

Nu din citite am ajuns la asemenea afirmații.

Dela Hamburg la Neapole, dela Kerci la Hâvre, dela Tighina la Nissa, nicăiri n'am întâlnit o bogăție mai completă ca în România, nicăiri abundența nu e mai vizibilă ca la noi.

Și, iată: suntem în al treilea an de războiu.

Treceți granița, în orice direcție, ca să vă dați seama că pretutindeni e războiu, că toți simt războiul subțiraș al lui formă care însemnează subalimentare, numai la noi, în binecuvântata țară valahă, se mănâncă pâine albă și franzelă, ba restaurantele în mod obligatoriu nu pot servi altfel de pâine.

Numai la noi zahărul e liber în comerț, numai la noi zarzavaturile au năpădit piețele, numai la noi, cu și fără cartelă, se găsesc alimente din belșug.

N'avem talpă; stofele au în ele celofibră, cucoanele sunt lipsite de mătăsuri?

Măcar de-ar fi sută în sută așa! Poate și-ar da seama lumea că — totuși! — suntem în războiu. Dar eu mă uit la oamenii pe stradă, îi văd în restaurante, la teatre. Fiecare a făcut rost de ceva veritabil. De unde?

S'o spunem noi: din rezervorul nesecat al binecuvântatei României.

Și asta într-o vreme când alții mor de foame.

Fă-ți cruce, rumâne, și mulțumește lui Dumnezeu, iar când vei auzi cărcotași, întoarce-le spatele.

Impotriva inconștienței n'ai cum să lupți.

Gărzile satești

de I. Bozdog

S'a scris și se scrie prea puțin despre rolul gărzilor naționale în marile zile ale revoluției din Noemvrie 1918.

Organizarea gărzilor strămoșești s'a făcut la îndrumarea și sub conducerea intelectualilor de acasă și a ofițerilor sosiți din diferitele sectoare de luptă, scopul lor imediat fiind zăgăzirea anarhiei totale. Chiar formația lor primară avea caracterul apărării civile, pe bază de conducere unitară, compusă din reprezentanții tuturor naționalităților. După experiența primelor zile însă s'a văzut că Ungurii voiau să salveze, prin spiritul de jertfă al naționalităților, corabia în flăcări, cu vechiul gând de supremație în conducere. S'a marcat atunci colaborarea, care încă a fost abandonată imediat, formându-se gărzile naționale.

Prea puțin se știe însă despre gărzile satești al căror rol a fost cel puțin atât de important ca și al celor orașenești.

Fără posibilități de informații, fără îndrumări precise de organizare, cu toate instinctele primare deslănțuite din cauza nenumăratelor abuzuri ale primpreturilor, notarilor și mai ales ale jandarmilor față de familiile celor mobilizați, a sângeroaselor nedreptăți de rechiziție și confiscări de bunuri românești, ale arestărilor, internărilor și execuțiilor aproape sumare, satele erau focare deschise.

Cei ce s'au pus în calea prăpădului, cu primejdierea propriei vieți, au fost preoții și învățătorii români, care, ca la o lovitură magică, instinctiv au aruncat lozinca *apărării naționale și a preluării puterii din mâinile ungarilor*.

Și acest sentiment de profund și real naționalism a făcut să amuțească pornirile de răfuială și să se transforme satele în baricade ale ordinii și în rezervor de alimentare a gărzilor orașenești.

În multe locuri conducătorii sateilor maltratați de notar și jandarmi au devenit apărătorii și salvatorii lor, de dragul marelui ideal: *Untrea*, care altfel, putea fi primejduită.

Suspina codru

Suspina codru 'ndurerat

Că-i pică frunza, pică —

Și păsărelele-au plăcat,

Și ceață deasă s'a lăsat

Și nu se mai ridică.

Dar nu-l e nici de ceață lui

Și nici de pasări nu-i e —

Și nici de frunzele gălbui,

Il este dor de cărărul

Că nimeni nu le suie.

Ecat. Pitiș

„Gazeta Transilvaniei”

Intoarcere de pe front

Batalionul 2 atacă Ridichii de primăvară

II

În fund, strălucesc casele albe ale Kerciului. La fel și în față, albul caseilor din Adschim-Uschkai sclipește în lumina clară a acestei extraordinare de limpezi dimineți. Cine s'ar fi gândit că încă astăzi băieții d'ai noștri vor închina steagul, într-o luptă cu Nimenea. Se va vedea de ce: *Nimenea*.

De unde suntem, privim în vale

ca la teatru. La două sute de metri înaintea noastră e postul de comandă german. Subt noi, pe câmpie, bateriile germane, camuflate, stau gata să deschidă focul. Distanța e așa de mică până'n sat — de unde sunt bateriile nu-i mai mare de un kilometru, — încât ne întrebăm: cum vor trage? Poate direct.

O lungă coloană de prizonieri apare dinspre liziera de Est a satului

**Straja veșnică a ho-
tarelor noastre**

Columna lui Traian

Nicăiri nu s'a scris atât de frumos și mai ales cu atâta miez — ne spune pâr. Scriban — despre actul de naștere al nostru al Românilor, care este columna lui Traian dela Roma — ca în ziarul „Messagero” al fraților noștri italieni. Un glas care vorbește cu atâta căldură de obârșia și de vrednicia noastră românească ar fi păcat să rămână neștiut.

„Inceputul legaturilor italo-românești — povestește scriitorul Piccone Stella, — stă scris în basorelieful pe o coloană ridicată în cinstea vredniciei, cea mai strălucită din sânul latinității, care se ridică înaltă de o sută de picioare în mijlocul Forumului: e columna lui Traian. A fost așezată întocmai ca o carte în mijlocul clădirilor a două biblioteci, așa ca să poată fi citită de jur împrejur, de jos până sus, tot pășind pe la ferestri. Artistul a conceput-o ca pe o carte, [un „volumen”, în felul în care volumul era în vechime] adică un rotogol de hârtie, lung de 200 de metri, înfășurat în jurul unui fus uriaș desfășurat înaintea poporului, în inima orașului. Deasupra se citește povestirea împăratului care a zămislit noua provincie. *Dacia, adică România*, dincolo de un râu mare și sălbatic, supunând popoare mândre, uneori crude, dar vrednice prin îndrăzneala și dârzenia lor de a se

Continuare în pagina 6-a

Cartea cărților

de pr. Ion Scurtu

Mânia lui Dumnezeu a lovit din nou ogorul. Plugarul abia a putut întoarce brazda ca să ascundă în sânul ei bobul plin de vieță. De mult nu s'a mai pomenit an ca acesta de cumplită secetă.

Cât este de prielnică buruenii sălbatice nepăsarea și lenea plugarului! Urmează apoi, paragina care se întinde cât vezi cu ochii și se ține lanț. Sărăcia și tristețea cuprinde sufletul.

La fel cu paragina câmpului este și pustiul din suflete. Înțelenite în fărădelegi, în ele se cuibăresc duhurile tuturor nelegiuirilor.

La fiecare pas se deschid prăpăstii și se'ntind curse de cei ce urzesc pânza blestemată a păcatului.

Însă, din „preajma altarelor și din volbura lor de lumină” bobul cel viu și mult roditor al Evangheliei stăruie fără sfială în auzul nostru.

Plugarul e frate cu brazda. Brazda cealaltă, a credinței, unde se seamănă cuvântul lui Dumnezeu, o întoarce preotul,

El și toți cei ce cred, știu că Evanghelia e puterea lui Dumnezeu, nu-i un cuvânt deșert.

În biserică, unde se citește Evanghelia, se întinde o punte de împăcare între Dumnezeu și om; nu-i vorba de cunoștințe tehnice sau de știința acestui veac pe care o risipesc mâni pătate de sânge, ci însuși Isus Hristos se apleacă cu iubire asupra noastră.

Fiecare pagină din Evanghelie răspunde unei singure întrebări: *Ce să faci ca să*

Înimile bune

Un tată, cu puțin înainte de moarte, își adună numeroasa familie împrejurul patului. Și mulțumind pruncilor săi pentru dulcea bucurie, care o simți în toată viața văzându-i ascultători și iubitori de părinți, mai pe urmă zise: Mai înainte de-a muri, trebuie să vă împărtășesc o taină, a cărei descoperire pe unul din voi trebuie să-l despărta de casa noastră. Unul, adică, din voi nu este prunc din trupul meu, ci numai adoptat. — Să vi-l spun care este? — „Ba nu, nu!” — răspunseră cu toții. Noi cu toți voim a rămânea frați.

(Foaia pentru minte, inimă și literatură Nr. 6/1841)

te poți mântui?

Domnul îți răspunde: Să primim sămânța sfântă a cereșcului Semănător în câminul cald al inimei noastre. Și ieșind din biserică, să ducem cuvântul din Cartea tuturor cărților în casa noastră, în familia, în ocupația sau truda noastră zilnică, chiar în odihna și singurătatea noastră, în toate cuvintele și gândurile noastre.

Numai atunci ne asemănăm, omului înțelept care și-a zidit casa pe temelie de piatră. Și de ar cădea peste ea râuri de ape și uragane, clădirea lăuntrică a sufletului său le înfruntă cu tărie, ca o fortăreață nebiruită.

Dar oare viața noastră birue în nădejile ei prin închipuiri zadarnice? Nu, ci numai prin adevărurile cele veșnice.

Prea multe semințe sterpe și rădăcini netrebnice sunt sădite de semănătorii de azi!

Întoarceți brazde adânci în suflete! Îngăduiți bobului scripturilor sfinte să lege rod de pace și vieță creștinească!

Fapta -- nu vorba

de Bădicu Gheorghe

Un preot bătrân se găsea într-o societate de oameni aleși și bogați. Tocmai le istorisea o întâmplare nenorocită, de pe urma căreia o familie onorabilă și bine cunoscută din acel oraș ajunsese la sapă de lemn. Ascultătorii și-au arătat cu toții cea mai adâncă milă și compătimire față de sărmanii nenorociți.

Apoi — cum e obiceiul — conversația a trecut repede la alte subiecte mai interesante. Dar preotul nu s'a mulțumit cu frumoasele cuvinte de compătimire. S'a ridicat imediat în picioare, și-a luat pălăria, a pus în ea un ban de argint și a dresându-se celorlalți zise:

Doamnelor și domnilor! Eu compățimesc pe această familie nenorocită cu 100 de franci. Cu cât o compățimiți dumneavoastră? Și zicând aceste a purtat pălăria pe la toți cei de față, care vrând-nevrând au fost nevoiți să-și arate compățimirea în chip concret și palpabil.

După ce a adunat paralele dela toți, le-a numărat în fața lor și le-a trimis imediat familiei încercate de soartă.

lată ce înseamnă a compățimi cu fapta.

Niță al Cătrinei

Ai plecat împovărat
De gânduri de plumb,
Ai lăsat doar încă 'n câmp
Grâu, cartofi, porumb:

Hran'a șase copilași
Cu o mamă'n pat,
Fără niciun ajutor
În pustiul sat.

Ai uitat de ei pe urmă
În al luptei iad,
Camarazii când vedeai
Rând pe rând cum cad.

Se 'nvârtir'apol de-odat,
Munții Caucaz...
Și ce s'a mai întâmplat
Nu o știi nici azi.

Când deschiseși însă iar
Ochii la lumină,
Te văzuși într'un spital,
În lume străină.

Iar când mi-te-ai pipăit
De ești tu cel treaz,
Ai găsit în loc de-un braț:
Cruce de viteaz.

Gândul cel dintâi atunci
Îți sbură spre Țară.
Lacrimi calde se iviră
Pe fața-ți de ceară.

S. Tamba

Peștele și -- „peștii“

de pr. Alex. Florea

Era o după amiază frumoasă de vară. Doritor de o recreație liniștitoare, iau undița și mă refugiez pe marginea vâlcele ce taie câmpia hotarelor noastre.

Privind unduirea apei, în adierile răcoritoare ale vântului, înconjurat de verdeța vie a holdelor și arborilor, găsești cele mai curate clipe de refacere și de meditare.

Fără ca să stărui pentru un bogat vânat, — pescuitul este legat mai mult de noroc, decât de câștig sigur, — pun la întâmplare o momeală în cârligul undiții și o plasez cu grijă la

suprafața licăitoare a apei, cu gândul că doar-doar unul din peștișorii, cărora le place bucățica aleasă, să răvnească să se ospăteze.

Nu stau mult, — răbdarea în astfel de cazuri e cea mai prețuită școală — și din fundul apei apare ca o săgeată spre suprafață, un pește cu o gură mare, și împins de lăcomie îmi prinde, cât ai clipi, bucățica de rămă, ce i-o prinsesem din iarba câmpului.

Nu mulți știu cum se prinde un pește, cu undița. Nici nu mai poți avea răgaz să faci un plan special și nici bietul animal nu

mai are timp să simtă gustul bucățelei ce o găsisse. La smucitura undiței într-o clipă-ți ade la picioare vietatea, pe care nici nu visai să o vezi, din smârcurile apei, în sacul tău gol.

Desfăcând apoi acul din gura lacomului, care protesta plasnind din fălci, fi zic în gând: Cine te-a pus să lăcomești la mâncare atât de aleasă? Până ce te-ai făcut mare ai trăit cu nămol și cu viermișori de pe fundul apei și acum nu te-ai mulțumit cu ceea ce erai deprins, ci te avânți la o mâncare, ce-ți aduce moarte. Lăcomia ta, biet pește, te-a adus în sacul celui ce te va pune la prajală...

Continuare în pag. 5-a

Straja veșnică a hotarelor

Columna lui Traian

Continuare din pagina 5-a

Incheaga cu legiunile sale. Aceasta e povestirea epică a două războaie, împărțită în mai multe lupte și numeroase ciocniri, alcătuită dintr-o mulțime, de 2500 de figuri, printre care trece și iar trece de 50 de ori, cu o statură care le întrece pe celelalte, chipul înțeleptului împărat, atât de înțelept încât Sf. Grigorie cel Mare i-a iertat păgânismul lui și s'a rugat pentru el. Iar Dante l-a văzut în Rai.

Traian e părintele României, iar columna sa este actul de naștere al fiicei prea iubite...

Nici Italianii, nici Românii n'au uitat că hotarele lor ideale sunt legate de această columnă. Ea va sta veșnic strajă..."

Premiul nostru

Doritori să contribuim la încurajarea talentelor locale și la orientarea lor spre lumea satelor, publicăm concurs și fixăm un premiu de 2000 Lei pentru cea mai bună schiță (nuvelă scurtă) cu subiect din viața țeranului, din preocupările lui sufletești din lupta lui pentru traiu sau pentru pământ.

La manuscris — care poate fi semnat cu'n pseudonim — se va anexa un plic închis, conținând numele și adresa completă a autorului.

Schițele nepreniate, având totuși calități literare, vor fi publicate în „Foata pentru minte” etc, cu mențiuni.

Ultimul termen pentru înaintarea manuscriselor este 15 Ianuarie 1944.

Lucrările se vor trimite la adresa d-lui Gh. Tulhure, redactorul „Foli pentru minte, inimă și literatură” Brașov, str. Dorobanți 13.

Vorbe înțelepte

Pe Euclit l-au întrebat prietenii să spună: ce ar fi el mai bucuros: Krezus au Socrate — adică bogat, sau înțelept? El le răspunde: Până ce sunt viu așa vrea să fie Krezus, iar după moarte Socrate.

Ar fi bine să trimiți vorbă ia ai tăi, să nu fie ca tine de lacomi, să nu râvnească la tot ce li-se aruncă din altă parte, că vor avea aceeași soartă tristă.

Am auzit că unora din acei, ce nu trăiesc cum se cuvine, li-se zice „pești”. Nu este o poreclă de cinste, căci sunt numiți așa pentru lăcomia lor străruitoare la plăceri vinovate.

Din păcate sunt și de acei, care fără a fi „pești”, au totuși urâtul nărav al lăcomiei, care le murdărește numele și le pierde sufletul.

Eroii noștri

Țânțari

Bolându Iosif

Sublocotenent

Era învățător în comuna Crizbav, jud. Brașov, dar născut în Țânțari, la 20 Martie 1913.

Căsătorit, fără copii.

Fiul cel mai mare și toată nădejdea de mai bine a lui Iosif și Paraschivei Bolându, a schimbat catedra cu arma, dela începutul concentrărilor, ca sublocotenent într'un batalion de V. M. din Brașov.

Incepând cruciada împotriva bolșevismului, străbate cu unitatea sa pustietăți arzătoare și ținuturi de ghiață și zăpadă, săvârșind fapte de vitejie care îl situează în legendă și fiind distins rând pe rând cu ordinele Coroana României și Steaua României, ambele cu spade și panglica de Virtute Militară. De asemenea cu Crucea de fier germană, iar post mortem cu ordinul Mihai Viteazu cl. III.

Făclia care a luminat dela catedră generații de copilași și a încălzit sufletele ostașilor cu un eroism de epopee, se stinse pe DEALUL CAPELEI, în bătaia crivățului, la 20 Decembrie 1941, pentr a se reaprinde etern și material în panteonul amintirii pioase a patriei.

Fel de fel

Măsuri împotriva tuberculozei în Germania

În primul războiu mondial au murit în Germania 300.000 persoane mai mult de tuberculoză decât în timpuri normale. În războiul actual s'au luat imediat măsuri pentru a preveni răspândirea acestei boli.

În special examinarea populației orașelor mari prin aparatele Röntgen a furnizat date importante pentru combaterea tuberculozei. La Stuttgart, de pildă, s'a examinat aproape totalitatea populației de 362.000 persoane. Fotografiiile Röntgen au arătat că bolnavii în stadiul contagios ating 2,55 la mie la bărbați și 1,44 la mie la femei.

După rezultatele obținute în general, s'a constatat că în al 3-lea și al 4-lea an de războiu există în Reich 20—23 bolnavi contagioși la 10.000 locuitori.

Ajutorul pentru orbii de războiu

În orașul universitar Marburg se găsește printre institutele universitare, Institutul pentru studiile orbilor, singura școală superioară germană pentru cei lipsiți în parte sau integral de lumina zilei. Actualmente cursurile pentru orbii de războiu ocupă aproape în întregime orariul acestei școli. Orbii învăță să scrie la mașină, să citească la nevoie note și cifre, să cerceteze hărți geografice și să stenografieze. Orbii urmează de asemenea școala superioară de comerț. Aceste studii se urmează până la examenul final. Mulți absolvenți ai acestei școli

studiază astăzi la universitate, 65% dintre orbii de războiu științele economice și de drept. Institutul posedă o bibliotecă de 30.000 volume pentru orbi și și un birou pentru consfătuirea personală. O stenografie unitară germană pentru orbi a fost creată recent de acest institut și va fi răspândită în toată Germania.

Cei mai mic ceas din lume

Ceasornicarul Camille Fester-naest din Saint Trond în Belgia, care acum câțiva ani a montat cel mai mic ceas din lume într'un inel a terminat de curând, după o muncă de trei ani, un al doilea ceas de acest fel, care este și mai mic de cât primul, pierdut acum patru ani. Noul ceas pitic se poartă de asemenea în formă de bijuterie la un inel.

Muniție din „epoca de piatră” a artileriei

Cu ocazia unor lucrări de construcție s'a descoperit la Dowmontowo pe Wlikaja un depozit de muniții vechi. S'a găsit o serie de ghiulele mari de piatră, care acum câteva secole erau folosite de artileria din Pleskau ca proiectile. Aceste ghiulele, al căror diametru este de 12 până la 42 centimetri, în total în număr de 500, erau așezate exact după mărimea lor. În secolul al 16 lea și 17-lea, deci în „epoca de piatră” a artileriei, Pleskau dispunea de un puternic parc de tunuri. Se presupune că ghiulelele descoperite datează din acest timp. Ghiulelele au fost puse la dispoziția muzeului din Pleskau.

Hotel de lux la Cercu Polar

După o călătorie cu trenul de 28 de ore, sau după un sbor de patru ore deasupra țării celor 62.000 de lacuri, ambele deosebit de interesante, ajungi dela capitala Finlandei, Helsinki, la Cercul Polar nordic. Aci se găsește un hotel ultramodern, cel mai luxos din toată lumea nordică. Acest hotel se află la Rovaniemi, pe malul fluviului Kemijoki. Ai o priveliște minunată asupra peisajului lapon. În acest hotel găsești toate cele necesare unui confort extraordinar. Pare o priveliște din basm când te uiți afară prin ferestrele hotelului, ascultând o melodie vieneză la radio, și zărești trecând laponi în costumele lor pitorești, cu sănii trase de reni. Poți mânca specialități lapone, dar bucătarul cunoaște toate mâncările renumite din lume. Nu duci nicio lipsă, în nicio privință. Odăile au telefon și baie, terasă, etc. Aci mai poți întâlni și astăzi oaspeți din toate țările, departe de lume, în apropierea Oceanului înghețat de Nord, la Cercul Polar.

De ce călătoresc toți țiparii spre Marea Spargaselor

Știința a putut constata destul de târziu proveniența țiparului din fluvțiile europene. Este un lucru ciudat că toți țiparii din lume pleacă într'un loc anumit să-și depună oulă; așa încât toți țiparii sunt născuți la Nord-Est de St. Thomas și la Sud-Est de Bermuda, în așa numita Mare a Spargaselor, în fața coastei mexicane a Oceanului Atlantic. Ei străbat mii de kilo-

Melul ca aliment

din punct de vedere al sănătății

Melul decojit (galben-auriu), o plantă din familia gramnelor, a ajuns în vremea de acum aliment desconsiderat și neglijat, deși este de o sută de ori mai bine dozat cu acid silicic decât oricare alt solu dintre cerealele comestibile și bine înțeles acest acid ni se oferă într'o formă ușor asimilabilă pentru organismul nostru. Multă lume suferă din cauza lipsei de acid silicic în alimentația noastră zilnică obișnuită în prezent. Și pentru ce avem nevoie de acid silicic? Ni-o spune aceasta organismul nostru în toate acele cazuri când simte nevoia acestui factor alimentar. Lipsa acidului silicic se manifestă într'o formă pronunțată atunci când părul își pierde luciul său natural, când se sfărâmă, cade și nu mai crește ori câte ape de păr am întrebuințat, oricâte cosmetice oferite ca mare și multă reclamă. Unghiile devin aspre și puțn fărâmițoase și nici o mancură din lumea asta nu poate ascunde acest defect. Și, Doamne, cât timp pierdut, câte parale risipite cu cosmetice pentru îngrijirea și înfrumusețarea unghiilor. Corneea, adică membrana transparentă a ochiului prin care pătrund razele de lumină, se tulbură. Facultatea de a vedea este scăzută. Smațul dinților pierde din rezistență din cauza lipsei de acid silicic. Și toate aceste simptome ar dispărea, dacă nu-i prea târziu, introducând melul descojit în alimentația noastră.

Se poate spune pe bună dreptate, că melul este un aliment care ne conservă sănătatea și frumusețea. Totul depinde de noi, dacă știm și dacă vrem să introducem la masă astfel de mâncări și să nu lăsăm ca răul care derivă din cauza unei alimentații defectuoase, cu care ne-am obișnuit ani de-a-rândul, să devină din ce în ce mai mare.

T. Turcu

metri de-a-lvtul Atlanticului, pentru a-și împlini scopul vieții, alte mii de kilometri fac tinerii țipari spre Europa, găsind drumul trasat de milenii. S'a calculat că țiparii innoată zilnic circa 15 km, așa încât în genere țiparii trebuie să facă 8 luni de drum, pentru a-și depune ouăle. Noile generații fac mult mai mult. Se presupune că evoluția lor este înceată din cauza apei reci a adâncurilor, așa că drumul total pentru a depune ouăle și a larvelor ieșite, dus și întors este de 2¹/₂ ani. Rămâne încă o enigmă faptul că țiparul găsește drumul spre Marea Sargaselor și că tânărul țipar se încredințează Golfstromului, pentru a reveni în Europa. De sigur că este un instinct, o forță majoră sub care acționează animalul.

Informațiuni

Abonamente de sprijin

D-ra Rodica Olteanu, Brașov	Lei 1000
Mitropolia Moldovei, Iași	1000
Văd. Toma Margareta, Galda de jos.	1000
Dumitru I. Florescu, București	500

*

Danle. Administrația Mesei Studenților „Virgil Onițiu” dela liceul „Andrei Șaguna” din loc, mulțumește și pe această cale doamnei Văd. Maria Gheorghe Mirică, din Băcel (jud. Brașov), pentru frumosul dar de două care cartofi în cantitate de circa 2800 kg. Fapta nu mai are nevoie de laudă.

*

SPECTACOLE

Miercuri, 24 Nov. a. c. orele 8.30 seara se va reprezenta în sala „Astra” piesa în 3 acte „Domino” de Marcel Achard cu Dina Cocea și Tory Etterle.

*

Sâmbătă, 27 Nov. a. c. se va juca — în matineu, la ora 4, și seara la ora 8.30 piesa modernă în 3 acte și două sinteze: „Nu sunt vinovat” de Luigi Chiarelli cu Ion Manolescu și V. Crețoiu.

Bilete se pot reține la Agenția teatrală Maria Băncilă, telefon 35-37.

*

Excursie colectivă

Duminecă, în 21 Nov. Turing-clubul României, secția Brașov, face o excursie colectivă la casa sa de pe (ristianul Mare (Postovar) în vederea străngerii rândurilor, a fixării altor excursii și a pregătirii adunării generale.

Plecarea: 8.10 dim. din Piața Prundului.

*

Dela Universitatea liberă muncitorească

Duminecă, 31 Oct. la orele 11.30 în sala „Astra” va vorbi în cadrele univ. libere muncitorești d-l C. I. Brătianu, despre „Stăt, patron, muncitor și comunitate națională”.

*

Valabilitatea cartelelor de carne

In cursul săptămânii dela 15 la 21 Noembrie, vor fi valabile următoarele bonuri de carne, atât pentru cartelele fabricilor cât și pentru cealaltă populație:

Joi, 18 Noembrie bonul No. 40.
Sâmbătă, 20 Noembrie bonul No. 41.

Fiecare bon este valabil pentru cantitatea de 250 grame.

Bonurile neconsumate se anulează ne mai putând fi folosite în cursul săptămânilor următoare.

*

Cronica Războiului

ASPECTE POLITICE

Nu s'au pierdut ultimele ecouri produse în cercurile politice internaționale de conferința dela Moscova și altele dau rezonanță culiselor diplomatice, obligând într'un fel sau altul ca oamenii politici să precizeze atitudinea statului al cărui purtători de cuvânt sunt.

După declarațiile d-lui Churchill și Eden se impunea ca America să-și spună cuvântul. Aceasta cu atât mai mult cu cât d-l Cordell Hull a fost primit de poporul american — după conferința dela Moscova — cu mare entuziasm, fapt care a contribuit la prestigiul d-sale în lumea politică anglo-americană.

Ministrul de externe american a făcut declarațiile așteptate la o conferință de presă din Washington. Ele au fost reproduse de agenția „Reuter” și apoi comentate de corespondentul diplomatic al agenției D.N.B. Comentatorul observă că declarația d-lui Cordell Hull este foarte instructivă și permite a se vedea dilema în care se află acum anglo-americanii față de revendicările lui Stalin.

D-l Cordell Hull, continuă telegrama, speră a putea da publicului american, care cere să cunoască sensul declarațiilor ambasadorului sovietic Ummski, cu privire la frontiera sovieto-poloneză, că părerea sa este pentru prezent, că războiul vine în primul rând, în timp ce divergențele de păreri, care nu vin decât în planul al doilea, nu par a fi decât ecoul revendicărilor lui Stalin, care cere un aport mai considerabil al puterilor occidentale în domeniul militar și ca un ecou al refuzului lui Stalin de a-și lăsa mâinile legate în domeniul politic de către oricare.

Declarațiile d-lui Cordell Hull care a spus — în legătură cu continuarea războiului — „că numeroase chestiuni își vor găsi soluția și că perspectivele unei cooperări armonioase ar putea avea drept rezultat ca națiunile să se hotărască a-și modifica anumite puncte de vedere”, nu este decât o consolare foarte vagă față de atâtea deluzii, dară nu se voiește a se lua această declarație ca un avertisment că trebuie să se țină socoteală la timp despre faptul că Sovietele ar putea formula cereri care să meargă și mai departe.

Constatarea ministrului de externe american, că la Moscova cei ce s'au adunat, s'au străduit să aplice formula ce a fost posibil să se găsească în legătură cu Italia, trebuie să fie interpretată în sensul că, principiile după care se tratează problema italiană vor trebui să fie aplicate pretutindeni unde Moscova înțelege să-și spună cuvântul.

Dacă d-l Hull menționează și țările balcanice precum și anumite alte state, aceasta nu înseamnă altceva decât că și „aceste alte țări” nu ar avea altă alternativă decât aceea să-și aleagă numai guvernele pe care Moscova ar fi

dispusă să le recunoască ca expresia voinței poporului, așa precum această noțiune este concepută de Kremlin.

În felul acesta soarta țărilor europene ar fi pecetluită. Victoria sovieticilor înseamnă instaurarea unui regim dorit de popor, iar poporul silit „să dorească” numai vrerea Kremlinului.

În angrenajul acestei discuții, dusă în jurul soartei care vor avea-o popoarele după războiul actual, a intrat și soarta imperiului britanic.

O telegramă transmisă din Madrid vestește că editorul ziarului „Chicago Tribune”, maiorul Robert Mac Cormick, într'o cuvântare rostită la Chicago a cerut ca întreaga producție de război a Statelor Unite să fie folosită „spre a se merge în cea mai mare grabă în ajutorul forțelor generalului Mac Arthur, care se află în situație dificilă”.

Maiorul Mac Cormick s'a declarat cu hotărîre împotriva livrărilor în baza pactului de împrumut și închiriere. El a declarat că împărtășește revolta resimțită de numeroși nord-americani în urma experienței pe care au făcut-o cinci senatori nord-americani în cursul unei recente călătorii în jurul pământului.

Nu există nicio justificare pentru faptul că produsele muncii nord-americane sunt risipite la toate națiunile, care le voiesc și le socotesc drept daruri.

Maiorul Mac Cormick a cerut de curând disolvarea imperiului britanic și încorporarea Angliei în Statele Unite.

Așa fiind Sovietele, ajutate de Anglia, speră într'o dominare a întregii Europe, iar reprezentanții opiniei publice americane cer încorporarea Angliei în Statele Unite. Care va fi deci profitul moral și material al poporului și Imperiului Britanic dacă războiul se va sfârși printr'o victorie dorită chiar de Londra?

Toate aceste vor rămâne însă simple dorinți. De libertatea popoarelor nu dispune decât Dumnezeu, așa precum spunea acum o lună I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae al Ardealului. Vieața poporului nostru plină de lupte și jertfe a fost și este îndrumată de o putere nevăzută spre destinele dinainte hotărîte. Războiul pentru noi este chemarea destinului. Ne urmăm drumul în virtutea unor porunci scrise cu sânge pe fiecare brazdă de pământ românesc...

Programul partidului republican fascist

La Verona a avut loc primul congres al partidului fascist republican.

Congresul a fost prezidat de d-l Pavollni, secretarul partidului, și la debateri au participat toți conducătorii intermari fasciști de provincii. În cursul reuniunii s'a adoptat un manifest și un

de Mardare Mateescu

program de organizare guvernamentală, elaborat de partid și care va alcătui baza constituției republicane viitoare.

Manifestul exprimă voința partidului de a continua războiul alături de Germania și Japonia până la victoria finală și cere reorganizarea rapidă a armatei, ca și pedepsirea exemplară a acelor care sunt cauza trădării.

Programul partidului, cu privire la reorganizarea statului, se împarte în trei: 1. afacerile constituționale și interne, 2. politica externă, 3. politica socială.

În prima parte se cere convocarea Adunării Legislative în vederea suprimării monarhiei și fixeză compunerea Adunării care va proclama republica și va numi pe șeful ei.

Manifestul și programul partidului prevede o serie întreagă de reforme sociale și termină prin următoarea lozincă: „Să lupti și să muncești pentru eliberarea Italiei de invazia anglo-saxonă plutocrată”.

Mersul războiului

După șase luni de lupte defensive se pare că armata germană, de pe frontul de răsărit, are iarăși inițiativa. Trupele germane au zădărnicit atacurile date cu forțe superioare de către sovietici, iar contra-atacurile date după un plan dinainte stabilit au avut succese în toate centrele de greutate.

Incercările de străpungere ale sovieticilor la vest de Kiev, în marele ciot al Niprului și la Vest de Smolensk, au fost anihilate.

La Jitomir au fost distruse întăriri puternice și au fost capturate sau distruse mari cantități de armament.

Comunicatul german precizează că bolșevicii n'au înregistrat niciun fel de succes nici la Krivoirog, nici la Vest de Gomel, unde luptele sunt în plină creștere.

La Nord-Est de Kercî au fost respinse toate atacurile inamice, iar un intrând sovietic a fost zăvorît.

În apropierea Zaporozze a fost ocupată insula Nipru.

Mai spre Nord se dau lupte grele în regiunea Crostten. În unele sectoare luptele au ajuns corp la corp.

În Italia, din cauza vremii nefavorabile, activitatea de luptă s'a mărginit numai la operațiuni de patrulare.

În Marea Mediterană garnizoana engleză din insula Leros, din apropierea coastei turcești, a capitulat. Trupele din insulă, care se ridică la un număr de 8.000 de soldați, erau comandate de generalul Tilney.

Avioanele engleze au aruncat bombe deasupra Germaniei de vest, de asemenea au bombardat Sofia.

În Pacific, în apropierea insulei Bougainville, s'a dat cea de a cincea mare bătălie navală. Flota aliată a pierdut cu acest prilej trei vase portavion, trei crucișătoare și un mare vas de război. Pierderile japoneze se ridică la cinci avioane.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
B R A Ș O V
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TL 1513

Abonamentul anual Lei 400
Autorități și Societați Lei 800
Membrii „Astrei” din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 200